[2021] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 169

ਸਿਵਾਸੰਕਰਨ
ਬਨਾਮ
ਸੰਥੀਮੀਨਲ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4984-4985 ਦੇ 2021)
ਸਤੰਬਰ 13, 2021

[ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਹ੍ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ – ਤਲਾਕ – ਜ਼ੁਲਮ – ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ – ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ – ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਟੁੱਟਣਾ – ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਦੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ – ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ – ਫੈਸਲਾ: ਵਿਆਹ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ – ਜਵਾਬੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕ੍ਰਿਆਕਲਾਪਾਂ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤਲਾਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ – ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਆਹਿਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਘਟਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ – ਸਾਰੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਅਸਫਲ ਰਹੇ – ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(i-a) ਅਧੀਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ – ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 – ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(i-a) – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 – ਆਰਟੀਕਲ 142.

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ – ਤਲਾਕ – ਜ਼ੁਲਮ – ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ – ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ – ਫੈਸਲਾ: ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਫਾਇਲਿੰਗ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ – ਤਲਾਕ – ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਟੁੱਟਣਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ – ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਇੱਛਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੋਵੇ – ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਨੋਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 – ਆਰਟੀਕਲ 142.

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1.1. ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ।

ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਨੋਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰੋਪ ਹਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਹ ਆਰੋਪ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਖੁਦ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ

5]

1.2. ਅਜਿਹੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਸਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਧਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਸਮਾਜ ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉੱਚੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ। ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਤਲਾਕ ਲਈ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 6][177-ਜੀ-ਐਚ; 178-ਏ-ਬੀ] 2.1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ:

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸਾਇਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 29-06-2016 [ਟੀ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 1118/2014] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ - (ਅ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13-ਬੀ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਕੀ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸ.13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8, 9]

2.2. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.13(1)(ਆਈ-ਏ) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਟੀ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1118/2014 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ, 29.06.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9 ਅਤੇ 10]

2.3. ਵਿਆਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਬੰਧਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਉਲਝਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14]

3.1. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(ਅ) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(b) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 20407/2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਡਮਸ ਦੀ ਰਿਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਲਾ ਕਾਲਜ, ਕਰੂਰ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਰਿਟ

ਪਟੀਸ਼ਨ 6.6.2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(c) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 3.6.2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਪਰਯਾਪਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

(d) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9516/ 2014 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 3.3.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

(e) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਲਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ) ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਮਾਨਸਿਕ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15]

3.2. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 494 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 18.2.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 16]

3.3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਖਿਲਾਫ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3) ਆਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘਿਸਾਈ ਅਤੇ ਮਿਟਾਈ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ 'ਵਿਆਹ ਦੀ ਘਿਸਾਈ ਅਤੇ ਮਿਟਾਈ' ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਕ ਵੀ ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। [ਪੈਰਾ 17]

4.1. ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਸਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ। ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਮਧਿਆਨ ਪ੍ਰਯਾਸ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। [ਪੈਰਾ 18]

4.2. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਉੱਠੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਆਹਿਕ ਏਕਤਾ ਦੇ ਵਿਘਟਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਘਟਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਏਕੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਘਟਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19]

4.3. ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਘਟਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ, ਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(i-a) ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਚਲਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾਸ 20, 21 ਅਤੇ 22][186-A-C] ਕੇ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਏ. ਦੀਪਾ (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 226 : [2013] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 126; ਨਵੀਨ ਕੋਹਲੀ ਬਨਾਮ ਨੀਲੂ ਕੋਹਲੀ (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 558 : [2006] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 53; ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸਰਲਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ (2012) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 489; ਏ. ਜਯਚੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਅਨੀਲ ਕੌਰ, (2005) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 22 : [2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 599; ਮਾਲਤੀ ਰਵੀ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਵੀ. ਰਵੀ, (2014) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 640 : [2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 218 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਿਲਪਾ ਸਾਇਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ [ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 29.06.2016]; ਆਰ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਸ਼ਮੇਥਾ (2019) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 409 : [2019] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 873; ਮੁਨੀਸ਼ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਿਧੀ ਕੱਕੜ (2020) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 657; ਹਿਤੇਸ਼ ਭਟਨਾਗਰ ਬਨਾਮ ਦੀਪਾ ਭਟਨਾਗਰ (2011) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 234 : [2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 118; ਸੁਖੇਂਦੁ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰੀਤਾ ਮੁਖਰਜੀ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632; ਪਰਵੀਨ ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਜੀਤ ਮੇਹਤਾ (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

(2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632 ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706 ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2019] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 873 ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2020) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 657 ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 118 ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2013] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 126 ਪੈਰਾ 15 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2006] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 53 ਪੈਰਾ 15 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 599 ਪੈਰਾ 19 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 218 ਪੈਰਾ 19 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4984-4985 ਦੇ 2021.

ਮਦੁਰਾਈ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 25.02.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੈਵ.ਐਪਲਕ (ਐਮ.ਡੀ.) ਨੰਬਰ 193 ਅਤੇ 194 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ.ਏ. (ਐਮ.ਡੀ.) ਨੰਬਰ 42 ਅਤੇ 43 ਦੇ 2013 ਤੋਂ।

ਮਿਸ ਵੀ. ਮੋਹਨਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ. ਗੌਥਮਨ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਾਰ ਲਈ।

ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੁ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਮ. ਪੀ. ਪਾਰਥੀਬਨ, ਏ. ਐਸ. ਵੈਰਾਵਨ, ਆਰ.ਸੁਧਾਕਰਨ, ਮਿਸ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਟੀ. ਹਰੀ ਹਰਾ ਸੁਧਨ, ਵਿਕਾਸ਼ ਜੀ. ਆਰ., ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ 7.2.2002 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਪਨਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੇਕ-ਆਫ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕ੍ਰੈਸ਼ ਲੈਂਡਿੰਗ ਹੋ ਗਈ! ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹਾਲ ਤੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੁਡੁਕੋਟਾਈ ਚਲੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਵਿਆਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਚੂੰਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 25.02.2002 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(i-a) ਅਧੀਨ ਕ੍ਰੂਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਿਆਹਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 05.03.2003 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(i-a) ਅਧੀਨ HMOP 24/2003 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ HMOP 102/2005 ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਗਭਗ 5 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 17.3.2008 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ 6 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ 23.3.2008 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਪੁਡੁਕੋਟਾਈ ਦੇ ਐਡ. ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 1.7.2008 ਨੂੰ, ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ; ਪਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ CMA ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 7 ਦੇ 2011 ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਆਹਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਤੀਜਾ ਦੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ, 14.9.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਪੜਾਅ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ 5 ਸਾਲ ਲੱਗੇ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ 15 ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲਾ ਇਸ 'ਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕ੍ਰੂਰਤਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰੋ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 25.2.2019 ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਧਿਆਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੱਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਯਤਨ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਜਿੰਦਗੀ ਜੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ; ਪਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਪੀਲੰਤ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਭਰਤੂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੱਥਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸਾਂ, ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ, ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਹ ਹੈ ਜੋ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੰਤ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

4. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਣਮੁੜ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਲਾਕ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 59ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (1974) ਵਿੱਚ ਇਤਫਾਕਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ 71ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (1978) ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਿਦਾਂਤ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ - ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਛੋੜੇ, ਸੁਭਾਵਾਂ ਦੀ ਟਕਰਾਅ, ਜਾਂ ਜੋੜੇ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ 'ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਖੋਲ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ'। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ 'ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ' ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 217ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 2010 ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੋਤ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਹਰਾਈ। ਅਜੇ ਤੱਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2010 ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਰਿਜ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2010 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਰਿਜ ਲਾਅਜ਼ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2013। ਇਹ ਬਿੱਲ ਕਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

5. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਨੋਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰ ਸੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਖੁਦ ਤਲਾਕ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਹੈ ਜਦੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

6. ਅਜਿਹੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਸਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਧਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸਮਾਜ ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉੱਚ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ। ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਹ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਇਹ ਕਾਰਨ ਬਤਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਕੋਚ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜਿ

7. ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਆਰਥਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਮਿਆਰਾਂ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹੁਕਮਾਂ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ, ਯੌਨ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮੈਤਰੀ ਦੀ ਆਪਸੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਭਵੀ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੈਤਰੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਬਾਹਕੁਨ ਅਤੇ ਕਲੰਕਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਮਾਣੇ ਗਏ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਂਜ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਉਸੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਔਖਾ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

8. ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਆਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਟੀ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 1118/2014 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ – (ਅ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੈਮਾਨੇ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13-ਬੀ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਕੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸ਼ਤੀ ਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

9. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਯਾਸ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1118/2014 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 13-ਬੀ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 13(1)(ia) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਟੀ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1118/2014 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 29.06.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

11. ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਸ਼ਮੇਥਾ ਅਤੇ ਮੁਨੀਸ਼ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਿਧੀ ਕੱਕੜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।

“5.2. ਨਵੀਨ ਕੋਹਲੀ [ਨਵੀਨ ਕੋਹਲੀ ਬਨਾਮ ਨੀਲੂ ਕੋਹਲੀ, (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 558] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ: “74. … ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਚੋਟਕਾਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿੱਚਕਾਰ ਦੀ ਲੰਬੀ ਅਵਧੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਬੰਧਨ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋੜਨ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਸਨਮਾਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

***

85.ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸਭ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ...

86.ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਵਿਆਹਿਕ ਬੰਧਨ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਉਮੀਦ ਦੇ ਬਚਾਅ ਤੋਂ ਪਰੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸਭ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾਰਾ ਐਲਾਨਣ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਰਾ ਹੈ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸਮਰ ਘੋਸ਼ [ਸਮਰ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਜਯਾ ਘੋਸ਼, (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 511] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਕੇਸ ਦੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਖੇਂਦੁ ਦਾਸ [ਸੁਖੇਂਦੁ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰੀਤਾ ਮੁਖਰਜੀ, (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 632 : (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 714] ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ।

7. ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਾਸਕਰਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਛੋੜਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ, ਜ਼ਰੂਰ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਵਿਆਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਚਲਣਯੋਗ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਰਦਾ, ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਨਾਸਕਰਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ।

13. ਮੁਨੀਸ਼ ਕੱਕੜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:

“19. ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਸ਼ਮੇਥਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਸਕਰਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੱਖ ਵੱਖ ... ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਚਲਣਯੋਗ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਰਦਾ, ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਨਾਸਕਰਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਬਾਈਵੀਂ (22) ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁੜ-ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵੀ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਐਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ। ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਵਾਪਸ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਜਲਦੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ. ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ.

20.ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਨਿਰਰਥਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਖਲਬਲੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਇੱਕੋ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨਾਲ, ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਲਾਕ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਤੁਕੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।

21. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ "ਪੂਰਨ ਨਿਆਂ" ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਟੈਚਿਊਟ ਕੋਈ ਉਪਾਯ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

22.ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦਾ ਅੰਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਗਾਂਹ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਬਿਤਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਮੀਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।]

ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਕ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਪਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।7SUPERSCRIPT

14. ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਆਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਬੰਧਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ।

15. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਇਕੋ ਇਕ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਟਰਿਗਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ, ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(a) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।8SUPERSCRIPT

(b) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 20407/2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਡੇਟਸ ਦੀ ਰਿਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਰੂਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਰਟਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 6.6.2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(c) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਪਾਸੋਂ 3.6.2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਜੋ ਕਿ ਸਟਾਰ ਹੈਲਥ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਾਊ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦਿ।

(d) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9516/ 2014 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 3.3.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

(e) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਕਾਲਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਾਲਜੀਏਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਤਮਿਲਨਾਡੂ) ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ,

ਮਾਨਸਿਕ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ।9SUPERSCRIPT

16. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 494 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]।

ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18.2.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

17. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ PW3 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ (PW3)। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰਸ਼ਣ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਉਥੇ 'ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰਸ਼ਣ' ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਬਿਤਾਇਆ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਸਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ। ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਮਧਿਆਨ ਪ੍ਰਯਾਸ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

19. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਜਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉੱਠੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਆਹਿਕ ਏਕਤਾ ਦੇ ਵਿਘਟਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਘਟਨ।19SUPERSCRIPT ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਘਟਨ ਲਈ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।11SUPERSCRIPT ਵਿਆਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ 6 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਸਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਤੱਥਾਂ ਕਾਰਨ ਕਰੂਰਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

21. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮੁਰਾਦ ਟੁੱਟਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(i-a) ਅਧੀਨ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ।

22. ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate